

USTAWA

z dnia 1 grudnia 1994 r.

o zasiłkach rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Rozdział 1

Zasiłki rodzinne

Art. 1. 1. Zasiłek rodzinny przysługuje uprawnionemu na członka rodziny, na zasadach określonych w ustawie.

2. Za uprawnionego, o którym mowa w ust. 1, uważa się obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemca posiadającego kartę stałego pobytu.

Art. 2. 1. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie uprawnionego, uzyskany w dwóch kwartałach kalendarzowych poprzedzających okresy, o których mowa w ust. 2, nie przekracza kwoty odpowiadającej:

- 1) 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego dla celów emerytalnych w IV kwartale poprzedniego roku kalendarzowego — przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego na okres od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia danego roku kalendarzowego,
 - 2) 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego dla celów emerytalnych w II kwartale danego roku kalendarzowego — przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego na okres od dnia 1 września danego roku do ostatniego dnia lutego następnego roku kalendarzowego,
- z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Prawo do zasiłku rodzinnego ustala się na okresy 6-miesięczne:

1) od dnia 1 marca do dnia 31 sierpnia danego roku kalendarzowego,

2) od dnia 1 września do ostatniego dnia lutego następnego roku kalendarzowego,

zwane dalej „okresami zasiłkowymi”.

3. W przypadku utraty źródła dochodu w okresie przypadającym na 2 kwartały poprzedzające okres 6 miesięcy, na który ustala się prawo do zasiłku rodzinnego, przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie ustala się z wyłączeniem utraconego źródła dochodu.

4. Zasiłek rodzinny przysługuje w następnym okresie zasiłkowym, chociaż dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę, o której mowa w ust. 1, jeżeli kwota tego przekroczenia przypadająca na wszystkich członków rodziny nie równoważy kwoty zasiłku, pod warunkiem że zasiłek rodzinny przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym.

5. W przypadku osiągania dochodów z gospodarstwa rolnego, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli na osobę w rodzinie uprawnionego przypada nie więcej niż 2 ha przeliczeniowe.

Art. 3. 1. Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego uwzględnia się wszystkie dochody brutto członków rodziny: uprawnionego, jego małżonka i dzieci, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, z wyłączeniem zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i pogrzebowych.

2. Przeciętny miesięczny dochód rodziny ustala się dzieląc łączną kwotę dochodów uzyskanych w dwóch kwar-

tałach kalendarzowych przez członków rodziny, o których mowa w ust. 1, przez liczbę sześć.

Art. 4. 1. Przeciętny miesięczny dochód przypadający na jedną osobę w rodzinie ustala się dzieląc łączną kwotę przeciętnego miesięcznego dochodu rodziny przez liczbę członków rodziny: uprawnionego, jego małżonka i dzieci, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

2. Ilekroć w ustawie jest mowa o małżonku, rozumie się przez to również osobę pozostającą faktycznie we wspólnym pożyciu z uprawnionym.

3. Przez dzieci, o których mowa w ust. 1, rozumie się:

- 1) dzieci własne uprawnionego, dzieci jego małżonka i dzieci przysposobione,
 - 2) wnuki, rodzeństwo, inne dzieci — których opiekunem prawnym został ustanowiony uprawniony lub jego małżonek,
 - 3) dzieci przyjęte na wychowanie w ramach rodziny zastępczej.
4. Do rodziny pozostającej we wspólnym gospodarstwie domowym zalicza się także:

- 1) małżonka przebywającego w domu pomocy społecznej, jeżeli za jego pobyt rodzina ponosi odpłatność,
- 2) dzieci, o których mowa w ust. 3, przebywające:
 - a) w internacie szkolnym, domu studenckim lub na stacji,
 - b) w domu pomocy społecznej, w domu dziecka lub w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli za ich pobyt rodzina ponosi odpłatność.

Art. 5. 1. W przypadku zwiększenia się liczby członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym — na wniosek uprawnionego przeciętny miesięczny dochód przypadający na jedną osobę w rodzinie ustala się ponownie.

2. Prawo do zasiłku rodzinnego ustala się od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, do końca danego 6-miesięcznego okresu, o którym mowa w art. 2 ust. 2.

Art. 6. W przypadku utraty źródła dochodu przez uprawnionego lub członka jego rodziny pozostającego we wspólnym gospodarstwie domowym, prawo do zasiłku, na wniosek uprawnionego, ustala się ponownie na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na osobę w rodzinie, z wyłączeniem utraconego źródła dochodu. Przepisy art. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 7. Zasiłek rodzinny przysługuje na dzieci, o których mowa w art. 4 ust. 3.

Art. 8. 1. Zasiłek rodzinny na dziecko przysługuje do ukończenia 16 roku życia, a jeżeli kształci się w szkole — do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia 20 lat; jeżeli ukończenie 20 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok nauki w szkole, zasiłek rodzinny przysługuje odpowiednio do zakończenia bieżącego lub następnego roku szkolnego.

2. W przypadku przerwy w nauce spowodowanej chorobą dziecka będącego nadal uczniem lub studentem, zasiłek rodzinny wypłaca się przez okres tej przerwy, z uwzględnieniem ust. 1.

Art. 9. 1. Zasiłek rodzinny przysługuje na małżonka, jeżeli spełnia jeden z następujących warunków:

- 1) sprawuje opiekę nad dzieckiem, któremu przysługuje zasiłek pielęgnacyjny,

- 2) ukończyła 60 lat kobieta lub ukończył 65 lat mężczyzna,

- 3) jest inwalidą I lub II grupy.

2. Zasiłek rodzinny przysługuje na osobę wymienioną w art. 4 ust. 3 bez względu na wiek, gdy jest ona inwalidą I grupy albo inwalidą II grupy, jeżeli inwalidztwo II grupy powstało w wieku uprawniającym do zasiłku.

Art. 10. Zasiłek rodzinny nie przysługuje na dziecko:

- 1) pozostające w związku małżeńskim, chyba że związek małżeński został zawarty między osobami kształcącymi się w szkole,
- 2) przebywające w domu pomocy społecznej, w domu dziecka lub w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej, jeżeli za jego pobyt rodzina nie ponosi odpłatności,
- 3) kształcące się w szkole wojskowej lub innej szkole zapewniającej nieodpłatnie pełne utrzymanie (wyżywienie, zakwaterowanie, umundurowanie),
- 4) przebywające w zakładzie karnym lub poprawczym.

Art. 11. 1. Zasiłek rodzinny nie przysługuje na małżonka:

- 1) przebywającego w domu pomocy społecznej, jeżeli za jego pobyt rodzina nie ponosi odpłatności,
- 2) przebywającego w zakładzie karnym,
- 3) osiągającego miesięcznie dochody brutto w kwocie równej lub wyższej od najniższego świadczenia rentowego w systemie pracowniczym.

2. Zasiłek rodzinny nie przysługuje małżonkom wzajemnie na siebie.

Art. 12. 1. Zasiłek rodzinny nie przysługuje na członków rodziny zamieszkujących poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przebywających poza terytorium Polski dłużej niż 3 miesiące, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

2. Ograniczenia, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do studentów uczących się za granicą oraz członków rodziny przebywających czasowo na leczeniu za granicą.

Art. 13. 1. Zasiłek rodzinny przysługuje w wysokości 210 000 złotych na każde dziecko oraz na małżonka, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadkach przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie, o którym mowa w art. 2 ust. 4, kwotę zasiłku rodzinnego na każdą osobę pomniejsza się o kwotę tego przekroczenia. Kwotę zasiłku rodzinnego przypadającą do wypłaty zaokrągla się do 1000 złotych w górę.

3. Stawka zasiłku rodzinnego podlega waloryzacji w terminie od dnia 1 marca każdego roku kalendarzowego o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, z uwzględnieniem ust. 4—8.

4. Stawka zasiłku rodzinnego podlega zaokrągleniu do 1000 złotych w górę.

5. Jeżeli faktyczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym roku kalendarzowym różnił się od przyjętego w ustawie budżetowej, wskaźnik kolejnej waloryzacji podlega weryfikacji w sposób określony w ust. 6.

6. Weryfikacja wskaźnika kolejnej waloryzacji, o której mowa w ust. 3, polega na pomnożeniu tego wskaźnika przez wskaźnik weryfikacyjny, o którym mowa w ust. 7.

7. Wskaźnik weryfikacyjny stanowi iloraz faktycznego wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w danym roku kalendarzowym podzielonego przez wskaźnik wzrostu przyjęty na ten rok kalendarzowy w ustawie budżetowej, wyrażony w procentach z zaokrągleniem do setnych części procentu.

8. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ogłasza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” wskaźnik waloryzacji oraz stawkę zasiłku rodzinnego.

9. Zasiłek rodzinny, który uprawnionym wypłacają ośrodki pomocy społecznej, w szczególnych przypadkach może być realizowany w postaci rzeczowej.

Rozdział 2

Zasiłki pielęgnacyjne

Art. 14. 1. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje uprawnionemu na zasadach określonych w ustawie.

2. Za uprawnionego, o którym mowa w ust. 1, uważa się obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemca posiadającego kartę stałego pobytu.

3. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) dziecku w wieku do 16 lat w przypadku stwierdzenia przez publiczny zakład opieki zdrowotnej, że ze względu na stan zdrowia wymaga ono ze strony innej osoby stałej opieki polegającej na pielęgnacji lub na systematycznym współdziałaniu w postępowaniu leczniczym i rehabilitacyjnym,
- 2) dziecku w wieku powyżej 16 lat, jeżeli jest inwalidą II grupy, a inwalidztwo II grupy powstało w wieku uprawniającym do zasiłku rodzinnego,
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat,
- 4) osobie, która została zaliczona do I grupy inwalidów.

4. Zasiłek pielęgnacyjny przysługujący dziecku w wieku do 16 lat wypłaca się po osiągnięciu tego wieku do czasu ukończenia nauki w szkole, w przypadku stwierdzenia przez komisję lekarską do spraw inwalidztwa i zatrudnienia, że nadal odpowiada ono warunkom określonym w ust. 3 pkt 1, nie dłużej jednak niż do ukończenia 20 lat.

5. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej określi, w drodze rozporządzenia, stany zdrowia, o których mowa w ust. 3 pkt 1.

Art. 15. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 10% przeciętnego wynagrodzenia stanowiącego podstawę ostatniej przeprowadzonej waloryzacji emerytur i rent. Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego ulega podwyższeniu w trzecim miesiącu kwartału, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

Rozdział 3

Postępowanie w sprawach przyznawania i wypłacania zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych

Art. 16. 1. Ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego i pielęgnacyjnego oraz ich wypłata następuje na wniosek uprawnionego, jego przedstawiciela ustawowego lub innej osoby uprawnionej do jego reprezentowania.

2. Do zgłoszenia wniosku uprawnione są również inne

osoby, a w tym: pracownicy socjalni oraz przedstawiciele organizacji społecznych, jeżeli uprawniony nie ma możliwości zgłoszenia takiego wniosku lub zgłoszenie wniosku zaniedbuje.

Art. 17. 1. Uprawnienie do zasiłku rodzinnego ustala się na podstawie:

- 1) oświadczenia o dochodach rodziny osoby ubiegającej się o przyznanie zasiłku,
- 2) innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do zasiłku.

2. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, wzór wniosku o ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego, wzór oświadczenia o dochodach rodziny, wzory innych oświadczeń oraz inne dowody niezbędne do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

3. Minister Pracy i Polityki Socjalnej w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w drodze rozporządzenia, zasady i tryb weryfikacji oświadczeń, o których mowa w ust. 1.

Art. 18. Uprawnienie do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na podstawie jednego z następujących dokumentów:

- 1) zaświadczenia publicznego zakładu opieki zdrowotnej — dla dzieci do lat 16,
- 2) orzeczenia komisji lekarskiej do spraw inwalidztwa i zatrudnienia,
- 3) dokumentu stwierdzającego wiek — dla osób, o których mowa w art. 14 ust. 3 pkt 3.

Art. 19. Inwalidztwo, o którym mowa w ustawie, ustala się na zasadach i w trybie, określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Art. 20. 1. Uprawnienia do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych ustalają oraz zasiłki te wypłacają:

- 1) pracodawcy zatrudniający co najmniej 5 pracowników — swoim pracownikom w czasie trwania ich zatrudnienia, a po rozwiązaniu stosunku pracy — za miesiące kalendarzowe, w których pracodawca wypłacił zasiłek z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- 2) Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego — osobom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu rolników,
- 3) rejonowe urzędy pracy — bezrobotnym,
- 4) oddziały Zakładu Ubezpieczeń Społecznych — ubezpieczonym innym niż wymienieni w pkt 1—3,
- 5) inne właściwe organy rentowe — osobom, którym wypłacają świadczenie emerytalno-rentowe,
- 6) właściwe jednostki organizacyjne gminy — ośrodki pomocy społecznej — w pozostałych przypadkach.

2. Jednostki organizacyjne gminy, o których mowa w ust. 1 pkt 6, ustalają uprawnienia do zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych oraz zasiłki te wypłacają, z zastrzeżeniem przepisu art. 13 ust. 9, w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej na podstawie art. 8 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym (Dz. U.

Nr 16, poz. 95, Nr 32, poz. 191, Nr 34, poz. 199, Nr 43, poz. 253 i Nr 89, poz. 518, z 1991 r. Nr 4, poz. 18, Nr 110, poz. 473, z 1992 r. Nr 85, poz. 428 i Nr 100, poz. 499, z 1993 r. Nr 17, poz. 78 oraz z 1994 r. Nr 86, poz. 397).

3. Ustalenie uprawnień do zasiłków rodzinnych w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 4, 5 i 6, następuje w formie decyzji.

Art. 21. Pracodawcy i właściwe organy finansowe oraz urzędy administracji rządowej i samorządowej są obowiązane wydawać zaświadczenia potrzebne do ustalenia uprawnień do zasiłku rodzinnego i pielęgnacyjnego. Zaświadczenia takie są wolne od opłat.

Art. 22. Uprawniony pobierający zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny jest obowiązany zawiadamiać o wszelkich zmianach mających wpływ na uprawnienia do zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego oraz na żądanie wypłacającego zasiłek przedstawić odpowiednie dowody, o których mowa w art. 17 ust. 1 i w art. 18.

Art. 23. Wypłacone przez pracodawców i rejonowe urzędy pracy zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne zalicza się na poczet należnych składek na ubezpieczenie społeczne, z wyjątkiem zasiłków, których wypłata uznana została za bezpodstawną na podstawie decyzji oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 24. 1. Uprawniony, któremu zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny wypłaca pracodawca lub rejonowy urząd pracy, może wystąpić z wnioskiem do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie uprawnień do tych zasiłków i o wydanie decyzji.

2. Z wnioskiem o ustalenie uprawnień do zasiłku rodzinnego oraz pielęgnacyjnego przysługującego uprawnionemu i o wydanie decyzji może wystąpić do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych także pracodawca lub rejonowy urząd pracy.

3. Decyzje, o których mowa w ust. 1 i 2, wydaje odpowiednio oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, właściwy ze względu na miejsce zatrudnienia uprawnionego lub miejsce jego zamieszkania.

Art. 25. 1. Od decyzji oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz innego właściwego organu rentowego przysługuje odwołanie w terminie i na zasadach przewidzianych dla świadczeń z ubezpieczenia społecznego, określonych w odrębnych przepisach.

2. Odwołanie od decyzji ośrodków pomocy społecznej następuje w trybie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 26. 1. Uprawniony, który pobierał nienależnie zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny, jest obowiązany do jego zwrotu.

2. Za kwoty nienależnie pobranych zasiłków w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) kwoty zasiłku wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do zasiłku albo wstrzymanie jego wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca zasiłek była pouczona o braku prawa do jego pobierania,
- 2) kwoty zasiłku przyznanego lub wypłaconego na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych doku-

mentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą zasiłek.

3. Nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych za okres dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła o zajściu okoliczności powodujących ustanie prawa do zasiłków albo wstrzymanie ich wypłaty, a mimo to zasiłki rodzinne lub pielęgnacyjne były nadal wypłacane, w pozostałych przypadkach — za okres dłuższy niż 3 lata, licząc od miesiąca stwierdzenia nienależnej wypłaty.

4. Roszczenia z tytułu nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat, licząc od dnia uprawnomocnienia się decyzji ustalającej należność.

5. Bieg przedawnienia przerywa odroczenie terminu płatności, rozłożenie spłaty należności na raty i każda inna czynność zmierzająca do ściągnięcia należności, jeżeli o czynności tej dłużnik został zawiadomiony. Nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych nie można jednak dochodzić, jeżeli od terminu ich pobrania upłynęło 10 lat.

6. Kwoty nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych, ustalone prawomocną decyzją wydaną zgodnie z przepisami art. 20 ust. 3 i art. 24, podlegają potrąceniu z wypłacanych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych, a jeżeli prawo do zasiłków nie istnieje — ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

7. Kwoty zasiłków, o których mowa w ust. 2 pkt 2, podlegają zwrotowi wraz z odsetkami w wysokości ustawowej, określonej przepisami prawa cywilnego.

8. Zobowiązanie z tytułu nienależnie pobranych zasiłków rodzinnych lub pielęgnacyjnych wygasa przez ich zwrot jednostce wypłacającej, o której mowa w art. 20 ust. 1, przedawnienie lub umorzenie.

Art. 27. 1. Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne za dany miesiąc kalendarzowy wypłaca się najpóźniej do dnia 15 następnego miesiąca.

2. W przypadku nabycia prawa do zasiłków po raz pierwszy lub ponownego ustalenia uprawnień zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne wypłaca się nie później niż w ciągu 30 dni od dnia przedstawienia dowodów niezbędnych do wypłaty zasiłków.

Art. 28. 1. Zasiłek rodzinny lub pielęgnacyjny wypłaca się poczynając od miesiąca kalendarzowego, od którego ustalono prawo do zasiłku.

2. Jeżeli odmowa wypłaty zasiłku rodzinnego lub pielęgnacyjnego lub ustalenie wysokości tego zasiłku były następstwem błędów wypłacającego, wypłata zasiłku może nastąpić najdalej za 3 lata wstecz, licząc od dnia zgłoszenia wniosku o sprostowanie błędu lub dnia wydania decyzji z urzędu prostującej błąd.

Art. 29. 1. Na jednego członka rodziny wypłaca się tylko jeden zasiłek rodzinny.

2. W przypadku zbiegu prawa rodziców lub opiekunów do zasiłku rodzinnego, zasiłek wypłaca się temu z rodziców lub opiekunów, który zażąda wypłaty zasiłku, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Jeżeli dziecko nie pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z obojgiem rodziców, zasiłek rodzinny wypłaca się temu z rodziców, z którym dziecko przebywa.

4. W przypadku zbiegu prawa do zasiłku rodzinnego z prawem do świadczenia rodzinnego wypłacanego przez instytucję zagraniczną, nie wypłaca się zasiłku rodzinnego, jeżeli świadczenie takie jest wypłacane przez instytucję zagraniczną.

Art. 30. 1. Uprawnionemu wypłaca się tylko jeden zasiłek pielęgnacyjny.

2. W przypadku zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów z prawem do zasiłku pielęgnacyjnego z tytułu ukończenia 75 lat życia, przysługuje tylko jedno świadczenie.

3. W przypadku zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z prawem do dodatku pielęgnacyjnego dla osób otrzymujących stałe zasiłki pieniężne z pomocy społecznej, wypłaca się świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

4. W przypadku zbiegu prawa do zasiłku pielęgnacyjnego z prawem do dodatku pielęgnacyjnego do emerytury lub renty wypłaca się świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

Art. 31. W przypadku śmierci uprawnionego przed podjęciem należnego mu zasiłku rodzinnego lub zasiłku pielęgnacyjnego wypłaca się go małżonkowi uprawnionego lub dzieciom, z którymi prowadził wspólne gospodarstwo domowe.

Art. 32. 1. Pracodawca lub rejonowy urząd pracy, który wypłaca zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne, jest obowiązany:

- 1) prowadzić dokumentację dotyczącą wypłat zasiłków,
- 2) zwracać się do oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie uprawnień do zasiłku w przypadkach wątpliwych,
- 3) okazywać lub przedstawiać do wglądu wszystkie dokumenty dotyczące wypłaty zasiłków — organom kontrolnym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz innym organom uprawnionym do kontroli oraz udzielać w tych sprawach niezbędnych wyjaśnień i informacji,
- 4) podejmować lub wstrzymywać wypłatę zasiłku na polecenie oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Ośrodek pomocy społecznej, oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz inne organy rentowe obowiązane są prowadzić dokumentację dotyczącą wypłat zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Art. 33. Zakład Ubezpieczeń Społecznych i jego oddziały kontrolują prawidłowość wypłaty zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych przez pracodawców i rejonowe urzędy pracy.

Art. 34. Minister Pracy i Polityki Socjalnej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady i tryb wypłaty zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych.

Rozdział 4

Finansowanie zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych

Art. 35. 1. Zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne są finansowane z budżetu państwa.

2. Minister Finansów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady finansowania wydatków na zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne.

Rozdział 5

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 36. W ustawie z dnia 10 grudnia 1959 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. z 1984 r. Nr 29, poz. 149, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 105, poz. 453, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 oraz z 1994 r. Nr 53, poz. 214 i Nr 105, poz. 509) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 78 w ust. 1 wyrazy „dodatek rodzinny” skreśla się;
- 2) w art. 87 w ust. 3 w zdaniu drugim wyrazy „i dodatek rodzinny” skreśla się;
- 3) w art. 89 w ust. 1 przecinek po wyrazach „do uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 4) w art. 90 w ust. 1 przecinek po wyrazach „do uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 5) w art. 92:
 - a) w ust. 3 w zdaniu drugim wyrazy „z dodatku rodzinnego oraz” skreśla się,
 - b) ust. 4 skreśla się.

Art. 37. W ustawie z dnia 27 września 1973 r. o zaopatrzeniu emerytalnym twórców i ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 145, z 1986 r. Nr 42, poz. 202, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206) w art. 7 w ust. 2 pkt 1 skreśla się.

Art. 38. W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 13, poz. 68, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 84, z 1993 r. Nr 129, poz. 602 oraz z 1994 r. Nr 10, poz. 37) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. 1. Do renty inwalidzkiej przysługuje dodatek pielęgnacyjny z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów lub ukończenia 75 lat.

2. Dodatek, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, z tym że dodatek pielęgnacyjny z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów przysługuje w wysokości zwiększonej o 50%.”;
- 2) w art. 27 wyrazy „dodatki rodzinne i” skreśla się;
- 3) art. 38 otrzymuje brzmienie:

„Art. 38. 1. Do renty inwalidzkiej przysługuje dodatek pielęgnacyjny — z tytułu zaliczenia do I grupy inwalidów lub ukończenia 75 lat życia.

2. Dodatek, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w wysokości i na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.”

Art. 39. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz. U. z 1992 r. Nr 5, poz. 18) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 w ust. 1 przecinek po wyrazach „o charakterze stałym” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 2) w art. 15 w ust. 1 wyraz „rodzinny” skreśla się;
- 3) w art. 18 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym,“;
- 4) w art. 31:
 - a) ust. 3 skreśla się,
 - b) w ust. 5 pkt 3 skreśla się;
- 5) w art. 37 w ust. 1 i 2 wyrazy „z wyjątkiem dodatku rodzinnego” skreśla się;
- 6) w art. 38 w ust. 1 wyrazy „, z wyjątkiem dodatku rodzinnego,“ skreśla się;
- 7) w art. 39 w ust. 1 w zdaniu pierwszym przecinek po wyrazach „wypłatę uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 8) w art. 40 ust. 3 skreśla się.

Art. 40. W ustawie z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 94, poz. 422) w art. 22 w ust. 1 w pkt 1 wyrazy „dodatki rodzinne oraz” skreśla się.

Art. 41. W ustawie z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1983 r. Nr 31, poz. 146, z 1989 r. Nr 32, poz. 169 i Nr 35, poz. 190, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 110, poz. 474 oraz z 1994 r. Nr 133, poz. 686) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 1 pkt 3 skreśla się;
- 2) rozdział 4 skreśla się;
- 3) w art. 27 w ust. 1 wyrazy „i 3” skreśla się.

Art. 42. W dekreście z dnia 4 marca 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1983 r. Nr 27, poz. 135, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3 w ust. 1 pkt 4 skreśla się;
- 2) art. 11 i 12 skreśla się.

Art. 43. W ustawie z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250, z 1990 r. Nr 36, poz. 206 i z 1991 r. Nr 110, poz. 474) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 pkt 3 skreśla się;
- 2) art. 8 skreśla się;
- 3) w art. 11 w ust. 1 pkt 1 skreśla się;

4) w art. 16 w ust. 1 wyrazy „w art. 5 pkt 1—3” zastępuje się wyrazami „w art. 5 pkt 1 i 2”.

Art. 44. W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. — Prawo o adwokaturze (Dz. U. Nr 16, poz. 124, Nr 25, poz. 187, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1986 r. Nr 42, poz. 202 oraz z 1990 r. Nr 36, poz. 206) w art. 24 ust. 6 skreśla się.

Art. 45. W ustawie z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z 1984 r. Nr 52, poz. 268 i 270, z 1986 r. Nr 1, poz. 1, z 1989 r. Nr 35, poz. 190 i 192, z 1990 r. Nr 10, poz. 58 i 61, Nr 36, poz. 206, Nr 66, poz. 390 i Nr 87, poz. 506, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 80, poz. 350, Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 21, poz. 84 i Nr 64, poz. 321 oraz z 1994 r. Nr 74, poz. 339 i Nr 108, poz. 516) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 46 w ust. 1 pkt 1 skreśla się;
- 2) art. 118 skreśla się.

Art. 46. W ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. Nr 5, poz. 32, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz. 450 i z 1994 r. Nr 84, poz. 385) w art. 1 w ust. 2 w pkt 1 lit. a) skreśla się.

Art. 47. W ustawie z dnia 25 listopada 1986 r. o organizacji i finansowaniu ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1989 r. Nr 25, poz. 137 i Nr 74, poz. 441, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 104, poz. 450 i Nr 110, poz. 474 oraz z 1994 r. Nr 84, poz. 385) w art. 2 w ust. 1 pkt 2 skreśla się.

Art. 48. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o ubezpieczeniu społecznym duchownych (Dz. U. Nr 29, poz. 156 i z 1990 r. Nr 36, poz. 206) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 7 w ust. 1 pkt 3 skreśla się;
- 2) art. 10 skreśla się;
- 3) w art. 12 pkt 1 skreśla się;
- 4) w art. 14 pkt 1 skreśla się;
- 5) w art. 33 w ust. 1 wyrazy „o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1—3” zastępuje się wyrazami „o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2”.

Art. 49. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 180, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 oraz z 1994 r. Nr 53, poz. 214) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 64 otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 60, 62 i 63 uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, które:

- 1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły — 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
- 2) stały się inwalidami I lub II grupy przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.”;

- 2) w art. 91 w ust. 1 pkt 4 skreśla się;
- 3) w art. 104 w ust. 1 przecinek po wyrazach „stanowisku służbowym” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 4) w art. 111 w ust. 1 przecinek po wyrazach „naleźnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 5) w art. 112 w ust. 1 przecinek po wyrazach „naleźnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 6) w art. 114:
 - a) w ust. 2 zdanie drugie skreśla się,
 - b) ust. 3 skreśla się;
- 7) w art. 115 wyrazy „art. 114 ust. 1—3” zastępuje się wyrazami „art. 114 ust. 1 i 2”.

Art. 50. W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254 oraz z 1994 r. Nr 53, poz. 214) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 77 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. 1. Za członków rodziny policjanta uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 73, 75 i 76, uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, które:

 - 1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły — 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
 - 2) stały się inwalidami I lub II grupy przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.”;
- 2) w art. 104 w ust. 1 pkt 4 skreśla się;
- 3) w art. 117 w ust. 1 przecinek po wyrazach „stanowisku służbowym” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 4) w art. 124 w ust. 1 przecinek po wyrazach „naleźnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 5) w art. 125 w ust. 1 przecinek po wyrazach „naleźnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 6) w art. 127:
 - a) w ust. 2 zdanie drugie skreśla się,
 - b) ust. 3 skreśla się;
- 7) w art. 128 wyrazy „art. 127 ust. 1—3” zastępuje się wyrazami „art. 127 ust. 1 i 2”.

Art. 51. W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 78, poz. 462, z 1991 r. Nr 94, poz. 422, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1993 r. Nr 12, poz. 52 oraz z 1994 r. Nr 53, poz. 214) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 81 otrzymuje brzmienie:

„Art. 81. 1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 77, 79 i 80 uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione i dzieci przyjęte na wychowanie, które:

- 1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły — 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
- 2) stały się inwalidami I lub II grupy przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.”;

- 2) w art. 108 w ust. 1 pkt 4 skreśla się;
- 3) w art. 121 w ust. 1 przecinek po wyrazach „stanowisku służbowym” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 4) w art. 128 w ust. 1 przecinek po wyrazach „naleźnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 5) w art. 129 w ust. 1 przecinek po wyrazach „naleźnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
- 6) w art. 131:
 - a) w ust. 2 zdanie drugie skreśla się,
 - b) ust. 3 skreśla się;
- 7) w art. 132 wyrazy „art. 131 ust. 1—3” zastępuje się wyrazami „art. 131 ust. 1 i 2”.

Art. 52. W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 i z 1994 r. Nr 1, poz. 3) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 27 w ust. 1 pkt 1 skreśla się;
- 2) art. 54 skreśla się;
- 3) w art. 55a wyrazy „54 i” skreśla się;
- 4) w art. 78 w ust. 1 pkt 3 skreśla się.

Art. 53. W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 i Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, z 1993 r. Nr 29, poz. 133, Nr 129, poz. 602 i Nr 134, poz. 645 oraz z 1994 r. Nr 99, poz. 482) w art. 16 w ust. 4 wyraz „rodzinny,” skreśla się.

Art. 54. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 88, poz. 400, z 1992 r. Nr 21, poz. 86 i Nr 54, poz. 254 oraz z 1994 r. Nr 53, poz. 214) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 67 otrzymuje brzmienie:

„Art. 67. 1. Za członków rodziny strażaka uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 65 i 66 uważa się małżonka i dzieci.

2. Za dzieci uważa się dzieci własne, dzieci małżonka, dzieci przysposobione, dzieci przyjęte na wychowanie, które:

- 1) nie przekroczyły 18 roku życia, a w razie uczęszczania do szkoły — 24 lat albo 25 lat, jeżeli odbywają studia w szkole wyższej, a ukończenie 24 lat przypada na ostatni lub przedostatni rok studiów, albo
 - 2) stały się inwalidami I lub II grupy przed osiągnięciem wieku określonego w pkt 1.”;
- 2) w art. 87 w ust. 1 pkt 5 skreśla się;
 - 3) w art. 101 w ust. 1 przecinek po wyrazach „stanowisku służbowym” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
 - 5) w art. 108 w ust. 1 przecinek po wyrazach „należnego uposażenia” zastępuje się kropką i pozostałą część zdania skreśla się;
 - 6) w art. 110:
 - a) w ust. 2 zdanie drugie skreśla się,
 - b) ust. 3 skreśla się;
 - 7) w art. 111 wyrazy „art. 110 ust. 1—3” zastępuje się wyrazami „art. 110 ust. 1 i 2”.

Art. 55. W ustawie z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450, z 1992 r. Nr 21, poz. 84, z 1993 r. Nr 127, poz. 583 i Nr 129, poz. 602 oraz z 1994 r. Nr 84, poz. 385) w art. 21 w ust. 1 pkt 1 skreśla się.

Art. 56. W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 18 w ust. 1 wyraz „rodzinnego,” skreśla się;
- 2) w art. 25:
 - a) w ust. 1 pkt 1 skreśla się,
 - b) ust. 2 skreśla się.

Art. 57. W ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 53, poz. 214) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 18 w ust. 1 wyraz „rodzinnego,” skreśla się;
- 2) w art. 25:
 - a) w ust. 1 pkt 1 skreśla się,
 - b) ust. 2 skreśla się.

Art. 58. Traci moc dekret z dnia 28 października 1947 r. o ubezpieczeniu rodzinnym (Dz. U. Nr 66, poz. 414, z 1950 r. Nr 20, poz. 170 i Nr 36, poz. 333 oraz z 1989 r. Nr 35, poz. 192).

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 59. Prawo do zasiłku rodzinnego za okres od dnia 1 marca 1995 r. do dnia 31 sierpnia 1995 r. ustala się na podstawie dochodu rodziny uzyskanego w IV kwartale 1994 r., przyjmując jako górną granicę dochodu na osobę w rodzinie 50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanego dla celów emerytalnych w IV kwartale tego roku.

Art. 60. Zasiłek rodziny przysługuje nadal na wszystkie dzieci, na które do dnia wejścia w życie ustawy wypłacany był zasiłek rodzinny, bez względu na wiek, gdy były inwalidami II grupy, a inwalidztwo powstało w wieku do ukończenia 25 lat, o ile spełnione są pozostałe warunki określone w ustawie.

Art. 61. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 1995 r., z tym że przepisy art. 13 ust. 3—8 wchodzi w życie z dniem 1 marca 1996 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*